

Sarajevo, 03.04.2023. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.03.2023. – 31.03.2023.

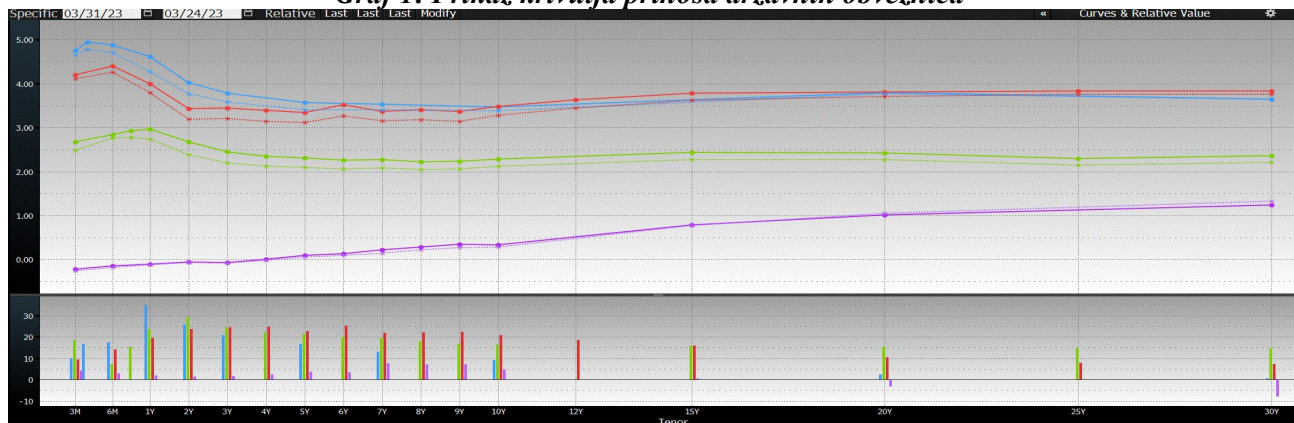
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23		24.3.23	31.3.23	
2 godine	2.39	2.68	↗	3.77	4.03	↗	3.21	3.44	↗	-0.06	-0.06	→
5 godina	2.10	2.31	↗	3.41	3.57	↗	3.13	3.36	↗	0.07	0.10	↗
10 godina	2.13	2.29	↗	3.38	3.47	↗	3.28	3.49	↗	0.32	0.35	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	24.3.23	31.3.23	
3 mjeseca	2.536	2.707	↗
6 mjeseci	2.769	2.841	↗
1 godina	2.776	3.008	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica



Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 31.03.2023. godine (pune linije) i 24.03.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tijekom prošlog tjedna došlo je do smirivanja situacije na financijskim tržištima. Iako se ne može reći da više ne postoji neizvjesnost vezano za pitanje mogućnosti izbijanja nove bankarske krize, situacija je bila znatno mirnija nego je to bio slučaj od polovine ožujka. Zbog toga je došlo do rasta prinosa obveznica eurozone duž cijele krive, uz najveće promjene zabilježene na prednjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 16 i 29 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 9 i 24 bazna boda. Predsjedatelj odbora za nadzor banaka ECB Enria izrazio je zabrinutost zbog nervoze među investitorima o pitanju banaka, te izjavio da bi regulatori trebalo da proučavaju tržište CDS-ova i da bi kretanja ka centraliziranom kliringu CDS-ova bio veliki progres. Bloomberg je objavio naslov da smatraju da su regulatori izdvojili jednu transakciju trgovine CDS-ovima vrijednosti oko 5 milijuna EUR Deutsche Bank za koju se pretpostavlja da je izazvala rasprodaju na globalnoj razini.

Na kraju proteklog tjedna je objavljen podatak o većem padu stope inflacije u eurozoni nego što je bilo očekivano, te je u veljači iznosila 6,9%. S druge strane, temeljna inflacija ostala je izuzetno visoka u istom mjesecu i zabilježila je novu rekordno visoku razinu (5,7%), a upravo u fokusu većeg broja europskih zvaničnika jeste visoka temeljna stopa inflacije. Sve to i dalje djeluje na mogućnost nastavka povećanja kamatnih stopa ECB. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da će fundamenti inflacije

ostati vjerojatno povišeni čak i ako dolazi do pada glavne stope inflacije, te je naveo da je isuviše rano da se vidi kako će turbulencije na tržištu utjecati na ekonomski rast i inflaciju. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da će ECB morati da dodatno poveća kamatne stope ukoliko nedavno zabilježene tenzije u financijskom sustavu budu obuzdane. Lane je istaknuo da će prema baznom scenariju ECB biti potrebno još povećavati kamatne stope kako bi se osiguralo da se inflacija smanji na 2%. Također, prema baznom scenariju očekuje se da će nedavni stresovi u financijskom sustavu biti obuzdani. Član IV ECB Schnabel je, prema nepotvrđenim informacijama, insistirala na priopćenju sa sjednice iz ožujka koje bi signaliziralo mogućnost dodatnih povećanja kamatnih stopa.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	VELJAČA	3,2%	2,9%	3,5%
2.	Indeks poslovnog povjerenja – EZ	OŽUJAK	100,0	99,3	99,6
3.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	OŽUJAK	-19,2	-19,2	-19,1
4.	Ifo indeks poslovne klime – Njemačka	OŽUJAK	91,0	93,3	91,1
5.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	OŽUJAK	88,3	91,2	88,4
6.	Gfk indeks povjerenja potrošača – Njemačka	TRAVANJ	-30,0	-29,5	-30,6
7.	Indeks poslovnog povjerenja – Italija	OŽUJAK	-	110,2	109,2
8.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	OŽUJAK	104,0	105,1	104,0
9.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	OŽUJAK	7,1%	6,9%	8,5%
10.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	OŽUJAK	5,7%	5,7%	5,6%
11.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	VELJAČA	-5,1%	-7,0%	-4,0%
12.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	VELJAČA	-	8,5%	11,9%
13.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	VELJAČA	-3,6%	-4,1%	-3,6%
14.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	SIJEČANJ	-	8,6%	14,9%
15.	Stopa nezaposlenosti – EZ	VELJAČA	6,6%	6,6%	6,6%
16.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	OŽUJAK	5,5%	5,6%	5,5%
17.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	VELJAČA	-	5,8%	5,8%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija	VELJAČA	7,9%	8,0%	8,0%

SAD

Ministrica financija SAD Yellen je tijekom proteklog tjedna izjavila da je glavni prioritet predsjednika Bidena smanjenje inflacije. Yellen je upozorila da su naponi na deregulaciji koji su razvodnili neke financijske reforme nakon 2008. možda otišli predaleko i doprinijeli nedavnim šokovima na financijskim tržištima. Među oblastima financijske ranjivosti, Yellen je ukazala na fondove tržišta novca, nebankarske institucije koje ne obavljaju poslove prijema depozita ili su samo blago vezane za poslove prikupljanja depozita, otvorene fondove koji nude dnevne otkupe, ali drže nelikvidnu imovinu, hedž fondove i stablecoins.

Prema objavljenim podacima u petak, temeljni PCE deflator koji se koristi i kao mjera inflacije je u veljači smanjen više od očekivanja. Podatak je iznosio 0,3%, dok se očekivalo da će iznositi 0,4% na mjesečnoj razini. Promatrano na godišnjoj razini temeljni PCE deflator je u veljači smanjen na 4,6% sa prethodnih 4,7%, koliko se očekivalo da će i u veljači iznositi. U svakom slučaju podaci ukazuju na to da inflacija još uvijek nije na izmaku, ali ekonomija ipak ukazuje na određeno smanjenje inflacije. U kontekstu ovakvih podataka, predsjednica Fed iz Bostona Collins je istaknula da su podaci PCE deflatora na neki način pozitivne vijesti, te da je to nešto što se očekivalo.

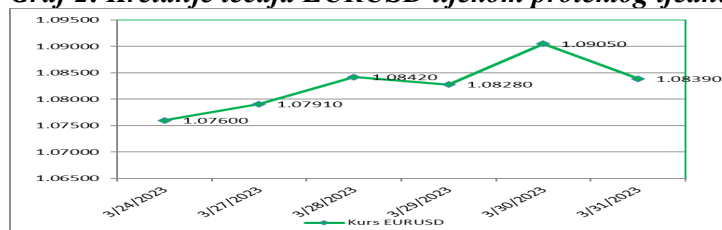
Predsjedatelj odbora za superviziju Barr je izjavio da će Fed razmatrati pristigle podatke i financijske uvjete kako bi se odlučivalo od sastanka do sastanka. Prilikom saslušanja u Predstavničkom domu o bankama, Barr je istaknuo da su potrebna jača pravila o kapitalu i likvidnosti za banke od 100 milijardi dolara i više. Predsjednik Federalne korporacije za osiguranje depozita (FDIC) Gruenberg je izjavio da je brzina novca novi čimbenik rizika koji treba uzeti u obzir. Prema nezvaničnim izvorima FDIC se suočava s troškovima od skoro 23 milijarde dolara zbog nedavnih bankrota banaka i razmatra da veći dio tog tereta od uobičajenog usmjeri na najveće banke u zemlji.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Aktivnosti prerađivačkog sektora Feda iz Dalasa	OŽUJAK	-10,0	-15,7	-13,5
2.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	VELJAČA	-0,1%	0,2%	-0,5%
3.	Indeks povjerenja potrošača	OŽUJAK	101,0	104,2	103,4
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	24. ožujka	-	2,9%	3,0%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. ožujka	196.000	198.000	191.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	18. ožujka	1.700.000	1.689.000	1.685.000
7.	GDP (Q/Q)	IV tromjesečje	2,7%	2,6%	3,2%
8.	Osobna primanja	VELJAČA	0,2%	0,3%	0,6%
9.	Osobna potrošnja	VELJAČA	0,3%	0,2%	2,0%
10.	Temeljni PCE deflator (G/G)	VELJAČA	5,1%	5,0%	5,3%
11.	Indeks raspoloženja potrošača Sveuč.iz Mičigena F	OŽUJAK	63,3	62,0	67,0

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0760 na razinu od 1,0839.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna



VELIKA BRITANIJA

Krajem proteklog tjedna Velika Britanija je predstavila sporazum o pridruživanju sa 11 drugih država koje su članice azijsko-pacifičkog trgovinskog bloka, dok je premijer Sunak, u ovom kontekstu, istaknuo da njegova Vlada preuzima „slobodu nakon Brexita“. Pregovori oko toga da Velika Britanija postane član Sveobuhvatnog i progresivnog sporazuma za transpacifičko partnerstva (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership - CPTPP) su okončani nakon dvije godine pregovora o pitanju kvota i carina. Velika Britanija će biti prva zemlja koja se pridružila grupi CPTPP od razdoblja kada je grupa osnovana odnosno od 2018. godine. Sunak tvrdi da će ovaj trgovinski sporazum donijeti ekonomske benefite te da će potaknuti vanjskotrgovinsku politiku Velike Britanije ka Aziji i Pacifiku.

U zapisniku i sažetku financijske politike BoE za ožujak koji su objavljeni tijekom prošlog tjedna, Komitet za financijsku politiku BoE poziva na minimalne rezerve za fondove odgovornosti (Liability-driven funds - LDI) koji se koriste za mirovinske šeme u Velikoj Britaniji. Ranjivost ovih fondova je posebno bila izražena krajem 2022. godine kada je došlo do snažnog rasta prinosa na državne obveznice Velike Britanije. Komitet za financijsku politiku BoE je u ovom kontekstu pozvao LDI fondove da budu otporni na rast prinosa za najmanje 250 baznih bodova i da treba da budu u mogućnosti da izdrže ozbiljne stresove na financijskom tržištu, da budu u mogućnosti da ispune zahtjeve za marginama i kolateralima bez potrebe da se neka aktiva prodaje što bi moglo pokrenuti neželjene informacije. Također, fondovi su pozvani na poboljšanje operativnih procesa kako bi se ispunili marginalni zahtjevi i poziv za kolateralom brzo i jednostavno u momentu kada to bude potrebno.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (G/G)	VELJAČA	-	7,7%	7,5%
2.	Odobreni hipotekarni zahtjevi	VELJAČA	41.300	43.500	39.600
3.	Nationwide cijene kuća (G/G)	OŽUJAK	-2,2%	-3,1%	-1,1%
4.	GDP (Q/Q) F	IV tromjesečje	0,0%	0,1%	-0,1%
5.	Osobna potrošnja (Q/Q) F	IV tromjesečje	0,1%	0,2%	-0,3%
6.	Izvoz (Q/Q) F	IV tromjesečje	-1,0%	-1,4%	10,5%
7.	Uvoz (Q/Q) F	IV tromjesečje	1,5%	-0,2%	-3,1%
8.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) F	IV tromjesečje	4,8%	-0,2%	0,0%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio blagi pad sa razine od 0,87973 na razinu od 0,87902. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2233 na razinu od 1,2337.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna BoJ je priopćila da je proširila raspon planiranih kupovina obveznica za naredno tromjesečje, prema kojem će kupovati obveznice sa rokom dospelja između 10 i 25 godina u iznosu od 100 do 500 milijardi JPY po operaciji, u odnosu na I tromjesečje kada je taj raspon iznosio od 200 do 400 milijardi JPY. Također su proširili raspon iznosa kupovina za ostale rokove dospelja više od jedne godine. MMF je u svom posljednjem izvješću objavio da bi BoJ trebalo da izbjegne privremeni izlazak iz monetarnog popuštanja, kao i da će sve promjene postavki monetarne politike morati biti dobro predočene kako bi se olakšala tranzicija i zaštitila financijska stabilnost. Nakon objave izvješća, glavna misija MMF-a u Japanu je pojasnila da MMF ne preporučuje bilo kakvo unaprijed objavljivanje promjena politike kontrole krive prinosa (YCC), jer bi time povećali špekulativne pritiske.

Guverner BoJ Kuroda je prilikom obraćanja u Parlamentu istaknuo da je cilj BoJ-a održiva inflacija i da inflatorni cilj tek treba da bude dostignut. Kuroda je dodao da je još uvijek prerano raspravljati o specifičnostima izlaska iz politike i da je trenutno masovno monetarno popuštanje bilo odgovarajuće. Premijer Kishida je rekao da japanske banke imaju mali rizik od situacije poput nedavnog otpisa AT1 obveznica Credit Suisse jer AT1 japanskih banaka nemaju klauzulu koja dozvoljava sličan otpis instrumenta.

Časopis Japan Times je objavio da je Parlament usvojio proračun od rekordnih 114,38 bilijuna jena za novu fiskalnu godinu od travnja kako bi ojačao obrambene kapacitete suočene sa sigurnosnim prijetnjama svojih susjeda i podržao ekonomiju koja se bori s inflacijom. Predstavnički dom je odobrio nacrt proračuna u veljači. Proračun za obranu će dostići 6,82 trilijuna jena, najviše do sada. Otprilike trećina proračuna, 36,89 bilijuna, koristit će se za pokrivanje troškova socijalnog osiguranja, budući da je stanovništvo Japana jedno od onih koja najbrže stare.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks F	SIJEČANJ	-	96,6	97,2
2.	Koincidirajući indeks F	SIJEČANJ	-	96,4	99,4
3.	Stopa nezaposlenosti	VELJAČA	2,4%	2,6%	2,4%
4.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	OŽUJAK	3,2%	3,3%	3,4%
5.	Maloprodaja (G/G)	VELJAČA	5,8%	6,6%	5,0%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	VELJAČA	-2,4%	-0,6%	-3,1%
7.	Indeks započetih kuća (G/G)	VELJAČA	-0,5%	-0,3%	6,6%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 140,66 na razinu od 144,09. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 130,73 na razinu od 132,86.

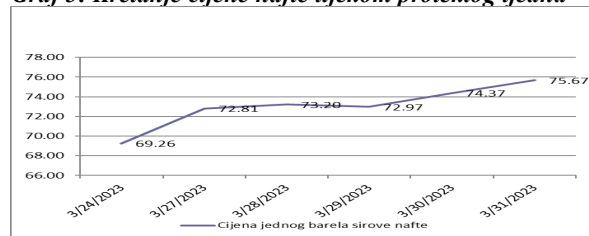
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju tržišta nafte u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 69,26 USD (64,37 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju rasta. U ponedjeljak je cijena povećana preko 5% dnevno jer su investitori procjenjivali napore vlasti da obuzdaju zabrinutosti oko globalnog bankarskog sustava, dok je predsjednik Rusije Putin ukazao na planove da postavi taktičko nuklearno oružje na teritoriju Bjelorusije što je potaklo tenzije u Europi. Narednog dana cijena je nastavila sa rastom uslijed prestanka zabrinutosti oko globalnih bankarskih problema i rizika u vezi s nabavkom jer je Reuters objavio da je Irak bio primoran zaustaviti izvoz od oko 450.000 barela dnevno iz svoje regije sjevernog Kurdistanu kroz Tursku nakon što je arbitražna odluka potvrdila da je pristanak Bagdada bio potreban za otpremu nafte. Osim toga, grupa OPEC+ nije pokazala znakove prilagođavanja proizvodnje nafte o čemu bi se moglo raspravljati na sastanku narednog tjedna. Saudijska Arabija je priopćila da bi alijansa trebalo da održava zalihe stabilnim do kraja 2023. godine zbog krhkog oporavka potražnje. Cijena nafte je tijekom trgovanja u petak povećana za 1,75% u odnosu na dan ranije nakon što je OPEC+ neočekivano donio odluku da smanji obujam proizvodnje za 1,1 milijuna barela dnevno, odustajući od ranijih uvjeravanja da će ponudu nafte održati stabilnom. Saudijska Arabija će smanjiti obujam ponude za 500.000 barela dnevno, a njen primjer će slijediti i Kuvajt, UAE te Alžir. Goldman Sachs je povećao očekivanja za cijenu nafte, te sada očekuju da bi Brent cijena nafte do prosinca 2023. godine mogla se povećati na 95 USD u odnosu na ranija očekivanja od 90 USD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 75,67 USD (69,81 EUR), što na tjednoj razini predstavlja rast od 9,25%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna



Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.978,21 USD (EUR 1.838,49).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je bila promjenjiva i uglavnom pod utjecajima globalnih kretanja, te promjene vrijednosti USD. Početkom tjedna cijena je smanjena jer je oporavak burzi i rast cijena dionica smanjio atraktivnost zlata kao sigurnog utočišta, dok su investitori procjenjivali korake koje su vlasti poduzele kako bi umirili neizvjesnosti i kako bi bankarsku krizu držale pod kontrolom. Narednog dana je povećana cijena zlata uglavnom zbog slabijeg dolara. Bloomberg je objavio vijest da je tražnja za zlatom podržana priljevom u fondove kojima se trguje na burzi, čiji su udjeli u petak dostigli šestotjedni maksimum. Sredinom tjedna je došlo do blagog pada cijene i to uglavnom zbog aprecijacije dolara, te se cijena konsolidirala na razini od oko 1.960 – 1.965 dolara po unci. U četvrtak je cijena ovog plemenitog metala povećana pod utjecajem objavljenih nešto lošijih podataka sa tržišta rada u SAD, dok je i GDP u IV tromjesečju 2022. godine bio nešto slabiji od očekivanja. Ove vijesti su utjecale na slabljenje dolara i posljedično na rast cijene zlata. Cijena zlata je tijekom ožujka povećana pod utjecajem zabrinutosti oko bankarske krize koja je potaknula tražnju za sigurnim investicijama poput zlata. Iako se čini da je intervencija vlada za sada spriječila mogućnost veće kreditne krize, kolaps nekoliko američkih banaka doveo je do toga da su investitori počeli procjenjivati da će dalji rast kamatnih stopa Fed biti manje agresivan, što daje podršku cijeni zlata. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.969,28 USD (EUR 1.818,85). U odnosu na prethodni tjedan cijena zlata je smanjena za 0,45%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

